Det store Spørgsmaal

Forord til den elektroniske utgaven

Denne boken av **Jens Jonas Jansen** (1844-1912) er digitalisert i oktober 2010 av Nasjonalbiblioteket, Oslo og tilpasset for Projekt Runeberg i august 2014 av Ralph E.

J. JANSEN:

DET STORE SPØRGSMAAL

PRÆDIKENER FØRSTE—TREDIE TUSINDE

^KRISTIANIA

H. ASCHEHOUG & CO.s FORLAG

HOVEDKOMM. FOR DANMARK : H. HAGERUP

1899DET STORE SPØRGSMAALDET STORE SPØRGSMAAL

PRÆDIKENER

AK

J. JANSEN

FHV. SOGNEPREST TIL RØKEN

KRISTIANIA

A

H. ASCHEHOUG &. CO.s FORLAG

1899AKTIE-BOGTRYKKERIETINDHOLD.

FORORD.

Jeg havde ved min Afsked liggende 20 Stenogrammei" af Prædikener, foruden dem som er trykte i mine tidligere Samlinger, og fra samme Tidsrum som disse. Det har været min Tanke, at jeg vilde prøve at faa udgivet dem. Men dette kræver en omhyggelig Bearbeidelse, med adskilligt Studium. Og da min Arbeidstid paa Grund af Sygdom efterhaanden er meget indskrænket, saa har jeg i Løbet af et Aars Tid paa langt nær ikke rukket at bearbeide alle — kun disse otte.

I Forordet til 3die Oplag af Hverdags-prædikener nævnte jeg, at jeg tænkte at kalde min næste Samling: «Nye Hverdagsprædikener.» Disse otte, saavelsom de øvrige tolv, er «Hverdagsprædikener»; men jeg har dog foretrukketat give nærværende lille Samling et andet Navn.

Samtlige Prædikener er holdte i RøJcen Kirlee, og for Bøken Menighed. I en anden Menighed vilde jeg mulig talt anderledes.

Stenografen har ogsaa stenograferet Bønnerne foran Prædikenerne, og jeg har ved et Par af disse taget Bønnen med.

SandviTcen 31te Oktober 1899.

Forfatteren.Nytter det?

Bøn.

Kjære Gud, vor Fader, lad os faa Velsignelse og Opbyggelse idag i vort Hjerte. Vi trænger saa til det, Gud! — Vi trænger meget mere til det, end mange af os selv tænker. Derfor beder jeg dig, at du vil gjøre mere vel imod Tilhørerne idag, end de selv tænker og kan ønske. Amen.

Matth. 2, 13—16.

Men da de var bortfarne, se da aabenbaredes Herrens Engel for Josef i en Drøm og sagde: «Staa op, tag Barnet og dets Moder og fly til Ægypten og bliv der, indtil jeg siger dig til! Tbi Herodes vil søge efter Barnet for at ombringe det.»

Men han stod op, tog Barnet og dets Moder om Natten og veg hen til Ægypten.

Og han blev der, indtil Herodes var død, forat det skulde fuldkommes, som er talt af Herren ved Profeten, der siger: «Jeg kaldte min Søn ud af Ægypten.»

Da Herodes nu saa, at lian var skuffet af de Vise, blev han saare vred og sendte ben og lod ihjelslaa 1 — Det store Spørgsmaal.2

nytter det?

alle Drengebørn, som var i Betlehem og i alle dets Egne, fra to Aar og derunder, efter den Tid, som lian nøie havde udspurgt af de Vise.

I

I en liden By eier langt nede i Asien, i et Gaardsrum — med Lastdyr og Krybberum omkring — laa i den ene af Krybberne et Barn, en liden Gut.

Hvad skulde det blive af den Gutten mon?

Dersom nogen liavde kommet og sagt, at det Fattigbarnet i Krybben der skulde blive Verdenshistoriens Centrum,

tage Magt over de store Nationer og omvende Mennesket] erterne hele Yerden over til Gud, saa havde vel Folk svaret: «Det er umuligt, det nytter ikke.»

I et gyseligt Træk, som forresten ganske ligner Herodes's brutale Energi, afbilder vor Text for os paa Forhaand det dødelige Fiendskab, som skulde møde Jesus og hans Sag i Verden. Fast som en Naturlov synes dette Fiendskab til enhver Tid.

Skal det lille Barn naa det store Maal? — Svaret vi hørte, synes forfærdelig rimeligt: «Det nytter ikke.»17 nytter det?

Imidlertid sidder vi heroppe idag i en Udkant af Verden som et Bevis paa, at det lille Barn i Krybben har naaet langt.

Paa Keiser Augustus's Befaling mødte «hele Verden» frem for at lade sig indskrive til den romerske Statistik. Jeg kan sige, at idag og hver Søndag møder man hele Verden over for at høre paa den lille Gruttens Ord.

Men det var jo ikke det, jeg sagde, han skulde opnaa, at de hørte paa ham.

Nei hvad var det, jeg sagde, han skulde?

Han skulde faa os til at omvende os i vore Hjerter til Gud. — Hvordan er Udsigterne da?

Dersom det er Jesu Maal at faa dig omvendt til Gud, hvordan er Udsigterne da?

Lad mig ikke længere tale om den store Verden, lad mig spørge: Hvordan er Udsigterne for gu som staar og forkynder Kristendommen i en Bygd her i det søndenfjeldske Norge?

Mange vil vel sige: «Det nytter ikke,. Prest. — Høre vil de nok, men at de skulde omvende sig til Gud — — — det tror jeg ikke, det nytter at gjøre Regning paa.»4

nytter det?

Mine Tilhørere, 1 liar nok hørt det gamle hadske Ord om «Prestesækken», som skal være saa stor; men har I nogengang tænkt paa Prestesorgen, som ogsaa er stor?

Tænk dig, at dn stod her, hvor jeg staar, med det brændende Begjær for Gud og vor Herre Jesus, at dn maatte faa hans Sag frem i Hjerterne — og tænk dig saa, at dn stod saadan Søndag efter Søndag — kanske i 10 Aar — uden at du kunde skjønne, at et eneste Hjerte kom til Gud. — Jeg siger: Har I tænkt paa Prestesorgen?

Sommeren 1890, da jeg netop var udnævnt til Røkeri, var jeg som sedvanlig oppe paa Fjeldet i Gudbrandsdalen.

Det jeg gik og tænkte paa da bestandig og bestandig var dette : Skal det lykkes dig med Hjerterne i Røken? —- Ikke med at faa eder til at høre, det troede jeg nok, jeg skulde faa eder til, men med Hjerterne?

En Dag gik jeg alene og spadserede opover Fjeldet. Her stødte jeg paa en hel Del Sauer, der gik og spiste langs Stien. De blev som sedvanlig rædde for mig og flygtede —5 nytter det?

men ikke alle; to af dem flygtede til min store Forbauselse ikke, men kom bort til mig og berørte min Haand med Snuderne sine. Desværre havde jeg ikke noget at give dem.

I kan forstaa, at naar et saadant Hverdagstræk har gravet sig ind i min Erindring, saa var det, fordi det greb ind i den Tanke, jeg gik med bestandig og bestandig: Hvorledes vil det gaa dig i Røken?

«Det er et Varsel,» tænkte jeg, og blev glad. «Nogle vil komme med Hjerterne sine.» Og da vidste jeg, det skulde ikke gaa mig som med de to Sauer, at jeg ikke havde noget at give.

Har Varslet slaaet ind?

«Nytter det?» er denne Prædikens Spørgsmaal. — Hvad skal jeg svare paa Spørgsmaalet? — Guds Ord svarer «ja». Kristelig Erfaring svarer «ja».

Vel kan dette: «Det nytter ikke» lægge sig sommetider tungt over Prædikantens Hjerte og over Prædikenen. Men

jeg svarer dog trygt og glad «ja».

Det nytter.6

nytter det?

De to er komne og flere. Ja jeg' tænker, at Ghid ser, at mange flere blandt eder søger og beder. Det er nu næsten bestandig saa, at Gud ser flere grebne Hjerter, end vi ser.

II

For endel Aar siden havde en Sogneprest nede i Tyskland holdt sin Søndagsprædiken. Han gik hjemover sammen med en gammel Skolelærer.

«Det var en god Prædiken, De holdt idag,» sagde Skolelæreren. Presten sagde ikke noget til det.

«Men,» lagde den gamle til, «det nytter ikke. Al Deres Møie, Herr Pastor, vil være spildt paa Folket her.»

«Ja, hvorfor det da?» sagde Presten.

«Jo, jeg kjender dem» — sagde Skolelæreren — «og naar man lærer at kjende deres Hjertensmening, saa kommer man til den Overbevisning, at de lader Presterne prædike i Kirken; men hver for sig har de sin — ofte forskjellige —-Tro, som de holder sig til i Livet. De lader Presten prædike, men det nytter ikke.»7 nytter det?

Og- mange af eder, mine Tilhørere, vil tænke: «Det er nok aknrat saa, som den gamle Lærer sagde: Yi liører paa Prædikenen og ved, at den stemmer med Bibelen; men det er paa langt nær ikke det, vi virkelig tror. Yi har nok lidt Religion hver for os i vort Indre, noget vi virkelig tror. Men det er paa langt nær ikke det, Presten prædiker.»

Og saa mener kanske I ogsaa: «Det nytter ikke.»

Jo, det nytter.

Det er ikke for mig noget haabløst i det, at I sidder med hver eders Tro. Der er netop Haab deri. Det er saa, at Folk — især nu for Tiden — har hver sin Tro, temmelig forskjellig. Ja, jeg mener ikke Tro paa Penge eller Vellyst eller saadant — jeg mener religiøs Tro.

Skulde man tage frem af sit Inderste, hvad man virkelig tror, saa blev det nok temmelig forskjelligt og temmelig smaat. — Ja, det gjorde nok det.

Men jeg siger: Lad saa være, at det er smaat og kanske feilagtigt, saa det ikke kunde8

nytter det?

staa for en Theologi Kritik; men lad det bare blive rigtig Liv og Alvor i det lille, som er. Saa blir det nok mere ogsaa.

Du tænker kanske: «Naar jeg ikke tror mere, end jeg gjør, saa nytter det ikke. » Jo, det nytter. — Begynd saa smaat du vil; bare begynd, saa at der er Liv og Alvor i det — Mands Alvor og menneskeligt Hjerteliv.

Til de viderekomne Kristne vil jeg her sige noget: «Vi skulde ikke være saa snare til at forkaste dem, som üke endnu tror hele det kristelige Trosindhold.»

Vi, som holder paa at krabbe op over Bakken til Gud, skulde ikke sparke til dem, som er nedenfor os i Bakken.

Lad mig tage et Exempel fra en, som havde været langt nede i Bakken. «Efter meget Mørke og megen Tvil tror jeg nu,» sagde han, «at Gud er til, og at Jesus er en Frelser for Menneskeslægten.»

Det var bare et Exempel blandt mange.

Nu faar du, min Tihører, tænke paa det, äutxov. Og kom ikke og sig til mig: «Jeg tror ingenting, Prest», for det er ikke sandt, det er Snak.9 nytter det?

«Intet» er et rart Ord, som der sjelden bliver Brug for.

Jo du tror noget] men lad det ikke ligge dødt og uvirksomt. Lad det blive Liv og Alvor i det.

Du tror, at Gud er til — gjør du ikke? — Men har denne Tanke, at Gud er til, faaet Magt over dig i din Sjæl — over dit Hjerte?

Er Gud til? — Er han til, han, som jeg staar og taler om idag, og som du læser om i Bibelen — er Gud til?

Han er til — han hører mine Ord i dette Øieblik — han ser din Tanke. — Tror du det? — Da tænker jeg, det skal mere end nogen anden Ting i dig tage Magt over din Sjæl.

Bare lad det blive Alvor i den lille Tro, du har. Men lad mig ikke skjule for dig, at om du tror aldrig saa lidet — dersom der bliver Alvor og Liv i det, saa bliver du omvendt. Det blir noget i dit Hjerte, som binder dig — til Gud.

Aa om jeg kunde faa eder til at gjøre noget med eders religiøse Tanker!10

nytter det?

Kimcle I ikke tale med mig-, eller om I ikke vil tale, saa skrive til mig- om eders Bekymring- og- eders Tvil? — Dersom du ikke vil sige dit Navn, saa skriv anonymt. Jeg* kjender eder, I gaar med mange religiøse Spørgsmaal, som I gjemmer i eders Inderste.

«Men,» siger dn maaske, «hvorledes vil Presten svare, dersom jeg skriver anonymt og nden Adresse?» — Jeg skal svare dig i en Prædiken. — Dn skal nok faa Svar.

Men hvad hindrer?

Jeg skal sige det: I frygter for Religionen — paa samme Tid, som I drages. I frygter for at blive omvendte.

Djævelens Hovedstyrke her i Yerden er denne Frygt for den levende og alvorlige Kristendom, som var den et Onde.

I frygter ligesom Hyrderne i Juleevangeliet. De blev rædde, da det Religiøse kom dem ind paa Livet.

Men Engelen sagde til dem: «Vær ikke rædde! Thi se, jeg forkynder eder jo en stor Glæde.» Det er, som vilde han sige: «Hvorfor bliver I rædde?— I skal komme til at blive glade.»11

Og- det siger jeg- dig, min Menighed, det siger jeg eder hver især: Hvis dn aabner dit Hjerte for Gud, saa skal du blive glad.

Ja det er forunderligt, hvor man bliver glad, det er som at komme hjem — til et godt Hjem. Samvittigheden bliver lys og glad og siger til dig — hvad den aldrig før har sagt: «Nu gjorde du ret mod Gud.»

Og før Samvittigheden har sagt det, blir et Menneske ikke rigtig glad.

Min Tilhører, tror du mig?

Sig til Gud: «Herre Gud, tag mig, saadan som jeg er, med den lille og ufuldkomne Tro, jeg har, og virk det, som du vil, i mit Indre.» Og Gud skal gjøre efter din Bøn, og du skal blive glad.

Kanske en af eder siger i sit Indre: «Ja jeg ved, at jeg blev glad.»

Da følg din Overbevisning.

Dersom det er din Overbevisning, at det er ret og lykkelig-t at give sig hen til Gud, da følg den.To Slags Fred,

Luk. 19, 41—44.

Da han kom nær til og saa Staden, græd han over den og sagde: «Dersom clu dog vidste endog paa denne din Dag, hvad der tjener til din Fred! — Men nu er det skjult for dine Øine. Thi de Dage skal komme over dig, da dine Fiender skal kaste en Vold op omkring dig og beleire dig randt omkring og trænge dig allevegne, og de skal aldeles ødelægge dig og dine Børn i dig og ikke lade Sten paa Sten i dig, fordi dn ikke kjendte din Besøg eises Tid.»

Dersom der er Adgang for hver Mand og hver Kvinde til at faa det godt i personligt Samfund med Gud — hvorfor sker da ikke denne Forandring med alle?

Det synes jeg, er det tungeste og bitreste Spørgsmaal her i Yerden. — Hvorfor skal jeg staa og se udover en stor Forsamling af Mennesker, som Gud elsker, og som Jesus har lidtto slags fred.

13

for, og være nødt til at tænke: De har ikke alle givet Gud Plads i sit Hjerte.

Jeg ved næsten ikke, hvorledes jeg skal blive salig, naar ikke alle blir det!

Hvorfor ikke alle?

Hvoraf kommer det, at ikke alle her i Kirken har givet Gud sit Hjerte? — Jesus giver et Svar paa dette Spørgsmaal. Han siger: Joh. 14, 27: «Fred lader jeg eder, min Fred giver jeg eder» — men han lægger til: «Ikke som Verden giver, giver jeg eder.»

Der er to Slags Fred. Det er det forfærdelige Faktum, som gjør, at Djævelen kan faa saadanne, som slet ikke er Djævle, til at stænge for Gud.

To Slags Fred — det er Sagen: Den Fred, som Gud giver, og den, som Verden giver.

Men jeg maa gjøre en Bemærkning om selve Ordets Betydning. — Ordet «Fred» staar saa ofte i Bibelen. Det er et deiligt Ord i vort Sprog; men det er et deiligere Ord i det Sprog, som det kommer fra, Jesu Mo-dersmaal.14

to slags fred. 14

I vort Sprog betyder «Fred»: Enighed og Tryghed; men der Ordet kommer fra, betyder «Fred» noget mere, det betyder at være lykkelig, det som vi kalder «at have det godt». Derfor staar Fred og Glæde saa om hinanden i Bibelen.

Der er to Slags Fred. Der er en Fred,, som beror paa at glemme Gnd, og der er en Fred, som beror paa, at elske Gud. Der er én Fred, som beror paa at omvende sig, og der én Fred, som beror paa at man ikke omvender sig, for det er jo tilsidst det store enten — eller her i Verden at omvende sig eller ikke omvende sig.

Det som Jesus vilde Menneskene, var, at de skulde omvende sig. Derom kan ingen tvile, som kjender ham.

Du behøver ikke at lade dig binde af alt det, de forskjellige Kristne regner som Mærke paa Omvendelse. Men ét er sikkert, at det Jesus vilde, var en Rodforandring i Hjertet.

«Da Jesus kom nær til og saa Staden, græd han over den og sagde: «Dersom du dog vidste, endog paa denne din Dag, hvadto slags fred.

15

der tjener til din Fred' — Men nu er det skjnit for dine Øine.» — Hvad var det, som greb Jesus saa, at han kom i Graad, foran Jerusalem? — Det var Forvendtheden i hans Folks Hjerter.

Kort efter er det, han siger i Smerte: «Hvor ofte vilde jeg forsamlet dine Børn, som en Høne samler sine Kyllinger under sine Yinger, men I vilde ikke!»

Hvad er det, han tænker paa, naar han raaber: «0 om du vidste, endog paa denne din Dag, hvad der tjener til din Fred! Men nu er det skjult for dine Øine» ? — Det er Hjertets Omvendelse. — Hvad er det, som «skjuler det for deres Øine»? — Det er den falske Fred, som Yerden giver.

En Fred har ogsaa den uomvendte; for man kan ikke leve uden en Fred i Hjertet. Hvis jeg var bare uglad, saa kunde jeg ikke leve. Man lever af sin Glæde her i Yerden. Man lever ikke af Mad og Drikke, man lever af sin Glæde eller — for at bruge Udtrykket i Dagens Evangelium af sin Fred.

Men er ikke det underligt, at man kan16

leve uden Gud og alligevel have det godt? Og mange af eder vil vist sige: «Man har det jo godt, Prest, uden at omvende sig. Uden levende Kristendom har vi det jo saa godt her i denne deilige solblanke Verden med alle Guds Gaver udbredte for os som paa et dækket Bord. — Vi er saa glade og saa lette i vort Sind, hvorfor skulde vi begynde paa denne svære religiøse Opgave? — Vi har det godt.»

Javist har I det. Jeg ved det. Derfor er det den Helligaand først maa faa knækket den gamle Fred, den, som Verden giver.

Naar sker det? — Naar er den gamle Fred knækket? — Her maa jeg bringe ind i Talen et mørkt tungt Ord, et Ord som drypper af Taarer og Blod og maner frem for vore Øine Sygdom og Lidelse og Fiendskab mod Gud.

Det er Ordet: Synd.

Naar er den gamle Fred knækket? — Naar du faar alvorlige Tanker om Synden og om Guds Vrede over Synden. Istedetfor «Guds Vrede over Synden» kunde jeg ogsaa sige: «Syndens jernhaarde Konsekvenser, der rækker ind i de kommende Tilværelser.»

Et bittert Ord, en styg Handling sætter Konsekvenser ind gjennem Evighederne.

Man kan nok sige, at Synden er bleven en Lov i vor Natur. Derfor kan den ogsaa først hæves ved den nye Naturlov. Det er derom det staar i Rom. 8, 2: «Livets Aands Lov har i Kristus frigjort mig fra Syndens og Dødens Lov.»

Men det kan ikke ske, før Synden angres.

Man kan nok sige, at Synden kun er en Negation — det manglende Gode; Kulde og Mørke er ogsaa bare Negation — manglende Varme og Lys —, men de er dog forfærdelige Realiteter.

Augustin siger etsteds: «Jeg forskede efter, hvad Synden er, og jeg fandt, at den ikke er nogen Substans, men en Forvendthed i Villien, som vender sig bort fra Gud, den høieste Substans.» Saa er det. -— Det, som maa til, er en Vending i Villien — Angerens dybe Vending.

Her hjælper det gamle Testamente os. Er det noget, man kan lære af det gamle Testamente, saa er det at tænke alvorlig om

Synden. Naturligvis er det Tilfælde med det nye Testamente ogsaa; men der kommer det ikke saa særlig frem. Det nye Testamente er skrevet af Mænd, som havde erfaret Befrielsen i Jesus Kristus; men det gamle Testamente er skrevet af Mænd, der speidede efter Frelsen, som Skibsfolk i Havsnød speider efter det reddende Fartøi. Det er i det gamle Testamente, der staar disse Ord f. Ex.: «Herre straf mig ikke i din Vrede, tugt mig ikke i din Hastighed .... min Sjæl er saare forfærdet, og du Herre hvor længe —?»

En Fred har man, enten den, som Gud giver, eller den, som Verden giver.

Hvilken har du?

O Herre min Gud, hvor ondt det mangen Gang er at staa og tale og forgjæves ønske og ønske, at det naaede Hjerterne! Banke paa; men der lukkes ikke op. Kanske jeg-tænker for trist, for mørkt om eder. Det er saa smerteligt — og tænk da, hvad det er for Gud og for Jesus.

Jeg spørger atter. Og jeg forsøger at spørge saaledes, at I ikke kan undvige med

eders Tanke om end med eders Hjerte. Jeg spørger: Naar der er to Slags Fred, en som beror paa at leve nden Gud,

og en som beror

m

paa at leve med Gud i sit Hjerte, saa maa en af dem være usand. Min Tilhorer, er det muligt for din Tanke, at begge disse to Slags Fred skulde være sande? Maa ikke den ene være usand. Er du ikke nødt til at indrømme dette? Du kan stænge dit Hjerte; men er det ikke klart for din Tanke, at alene én Fred her kan være sand, den anden maa være falsk. Og hvilken er da falsk — den som bestaar i at leve uden Gud, eller den som bestaar i at leve med Gud? — Hvilken Fred og Lykke i et Menneskes Indre er sand, enten den, med hvilken du ikke tør se det religiøse Spørgsmaal i Øiet, men maa skjule det for dig selv,, eller den Fred, som du faar, naar du ser Gud i Øiet og tager det store Spørgsmaal ærligt frem?

Indrøm det, som du ved er Sandhed. Gud hjælpe dig her ved det største Spørgsmaal i Verden, det som betinger vor Evighed, vor næste Tilværelse — og den nuværende med.20

Men mærkes det ikke ogsaa, at den Fred er usand, som Verden giver, og som beror paa,

at man glemmer Gud, og ikke tør kave Op-

«

gjør angaaende sin inderste Tilstand —- mærkes det ikke, at den Fred er usand?

Jo, det mærkes. Det mærkes i Samvittigheden.

En Prest faar ofte høre om det, naar han taler med Kristne, om hvorledes de havde det, før de vendte sig til Gud.

En syg, jeg besøgte for mange Aar siden,

s

fortalte mig: «Da jeg blev voxen, hengav jeg mig til Kommers og Udskeielser. Men jeg havde aldrig Fred. Det kunde hænde paa Gulvet midt under Dandsen, at jeg blev mindet i mit Indre. Mange Nætter fik jeg kun lidet sove for indre Ufred.»

Samvittigheden er den Helligaands stærke Alliance i vort Indre. Man tør ikke spørge sig selv: hvorledes har jeg det med Gud? Man tør ikke lukke op for den religiøse Forhandling i sit Indre. Du tør ikke. Du ved, at du da kom ind paa det Spørgsmaal, som man ikke bliver færdig med, før man harto slags fred.

21

gjort det religiøse Yalg. Man tør ikke; men Samvittigheden kræver det.

Man kjender i sin Samvittighed en Ufred. I sit Inderste har man det ikke godt.

Man kan stene Profeter, men én Profet stener man sent, det er Samvittigheden.

Hvad siger Samvittigheden om det religiøse Spørgsmaal? Den siger: «Søg Gud!»

Min Tilhører! Tænk overensstemmende med din Samvittighed. Handle ikke mod din Samvittighed. Aa om jeg kunde tvinge dig til at tænke alvorlig! Aa om jeg kunde tvinge dig til at elske ogsaa! Men det kan jeg ikke. Herren tvinge dig. Herren drive dig med sin Aand i dit Indre, saa at du ikke længer skjuler for dig selv det, som er sandt og godt.Bryllupsklædningen — har du den paa?

Matth. 22, 1—14.

Og Jesus svarede og talte atter ved Lignelser til dem og sagde: «Himmeriges Eige lignes ved en Konge, som gjorde sin Søns Bryllup. Og han udsendte sine Tjenere for at kalde de Budne til Brylluppet, men de vilde ikke komme. Han udsendte atter andre Tjenere og sagde: Siger de Budne: Se, jeg Lar beredt mit Maaltid, mine Oxer og mit fede Kvæg er slagtet, og Alting er rede; kom til Brylluppet! Men de foragtede det og gik Len, den Ene paa sin Ager, den Anden til sit Kjøbmandskab. Men de Øvrige greb Lans Tjenere, forliaanede og ihjelslog dem.

Men da Kongen Lørte det, blev han vred og skikkede sine Hære ud og ødelagde disse Manddrabere og satte Ild paa deres Stad.

Da sagde han til sine Tjenere: Brylluppet er vel beredt, men de Budne var det ikke værd. Gaa derfor ud paa Veiskjellene og byd til Brylluppet saa mange, som I finder! Og Tjenerne gik ud paa Veiene og samlede alle dem, de fandt, baade Onde og Gode, saa Bryl-lupshuset blev fuldt af dem, som sad tilbords.

Da gik Kongen ind for at bese dem, som sad tilbords. oe: han saa der et Menneske, som ikke havdebryllupsklædningen — har du den paa ? 23

iført sig Bryllupsklædningen. Og han sagde til liam: Ven! Hvorledes er du kommen ind her og har ikke Bryllupsklædningen paa?

Men han taug.

Da sagde Kongen til Tjenerne: «Bind Hænder og Fødder paa ham og tag ham hort og kast ham ud i det yderste Mørke! Der skal være Graad og Tænders Gnidsel.»

Det er om ham, som ikke havde iført sig Bryllupsklædningen, jeg skal tale til eder idag.

Jeg har staaet saa mange G-ange her paa denne Prædikestol og paa mange andre med og sagt til mine Tilhørere saa indtrængende, som jeg har kunnet: «Kom som du er.» — Har jeg ikke? — Men det ser jo virkelig ud, som om Jesus idag siger noget andet, for her var en, der kom, som han var; men han blev udstødt, fordi han ikke var iført Bryllupsklædningen.

Har jeg nogen Gang prædiket, at I kunde komme uden at iføre eder Bryllupsklædningen — har jeg? — da tage Gud i Naade det Ord ud af eders Hjerte og Sind, om det skulde være gaaet derind. Men jeg tror ikke, jeg nogensinde har gjort det.bryllupsklædningen — har du den paa ? 24

Jeg har prædiket helt og- fuldt: «Kom, som du er!» Jeg har selv kommet til Gud, som jeg er, saa vantro og uren, som jeg er, derfor har jeg sagt til eder ogsaa: «Kom, som du er!»

Men du vil kanske sige: «Man maa jo dog iføre sig Bryllupsklædningen?» — Ja, det er det, som min Prædiken idag skal forklare.

Hvad er Bryllupsklædningen? — Dette er ikke Hovedspørgsmaalet, for Hovedspørgs-maalet er: «Har du iført dig Bryllupsklædningen?» Men lad os foreløbig svare paa det Spørgsmaal: Hvad er Bryllupsklædningen?

Ja her maa jeg tilstaa, at de Kristne ligger i Uenighed — som i saa meget.

I har vel kanske allesammen hørt de Udtryk: «Kristus for os» og «Kristus i os»? — Det er det, som der tvistes om: Er Bryllupsklædningen Kristus for os, eller er den Kristus i os? — Er den Syndernes Forladelse, eller er den det nye Liv? — Er Bryllupsklædningen den store Tilgivelse, eller er den den store Renselse ?bryllupsklædningen — har du den paa ? 25

Jeg tilstaar, jeg skjønner ikke rigtig dette enten — eller. — Jeg ser paa min egen Klædning. — Den har to Sider: en Indside og en Udside. Præcis er det vel saa med Bryllups-klædningen ogsaa.

Kristus for os, Kristus i os — den store Tilgivelse, den store Renselse — det er Ind-siden og Udsiden af den samme Klædning. Begge Ting maa til for at være en Kristen. — Bryllupsklædningen er — begge Dele.

!Nu er jeg næsten sikker paa, at de fleste af eder nærmest tror, at Bryllupsklædningen er Kristus for os, den store Tilgivelse. Derfor vil jeg nu tage en to-tre Nagler af Bibelen og nagle det fast i eder, at den ogsaa er det nye moralske Liv.

Der staar jo mange Steder i Bibelen om Klædningen, vi skal være iført. Husker I noget Sted? — I Romerbrevet 13, 14 f. Ex. staar der: «Ifør den Herre Jesus Kristus, og plei ikke Kjødet til at vække Begjærligheder.» Der maa vel menes det moralske Liv. I Efeserbrevet 4de Kapitel staar der: «Ifør eder det nye Menneske.» Det maa ogsaabryllupsklædningen — har du den paa ? 26

gjælde den personlige Beskaffenhed. I Aabenbaringen 19, 8 staar der om Kristi Brud: «Det skal gives hende at iføre sig rent og kostbart Linklæde.» Og der staar tilføiet: «Det kostbare Linklæde er de Helliges Dyder.»

Skulde jeg endelig svare enten — eller, enten «Kristus for os» eller «Kristus i os», saa maatte jeg svare: «Bryllupsklædningen er Kristus i os — det nye Liv.»

Men man skulde idetheletaget ikke tage fra hinanden Retfærdiggjørelse og Gjenfødelse.

De er én Ting.

Der findes ikke et Sted i Bibelen, hvor Retfærdiggjørelse er nævnt, uden at der tillige er ment det personlige Liv. En anden Sag er det, at du mange Gange kan trænge til at tænke bare paa den ene Side af Sagen.

Saa meget om Bryllupsklædningen. Nu til Brylluppet.

Der sidder de tilbords. I lange Rader er Bordene dækkede, langs de tre Sider af Salen. Den fjerde er fri for de ankommende Gjæsters og for Opvartningens Skyld.bryllupsklædningen — har du den paa ? 27

Saa kommer Kongen ind, for han maa se, om de har Bryllnpsklædningen paa sig.

Da ser han en, som ikke har Bryllnpsklædningen paa, og han faar ikke Lov at være, for der er én Ting, som er nødvendig for en Kristen, og det er at være iført Bryl-lupsklædningen.

Da Kongen spurgte ham, hvorfor han ikke havde iført sig Bryllupsklædningen, taug han. Det tror jeg kanske ikke, du havde gjort. Jeg tænker, du kanske havde villet forsvare dig og sige som saa: «Jeg har levet som et ordentligt, retskaffent Menneske hele mit Liv — gaaet i Kirke og tilalters.» —-«Ja» — vilde der blive svaret — «men du har ikke iført dig Bryllupsklædningen.»

Eller du vilde have sagt: «Jeg har været en anseet Mand i min Bygd — vel anseet af alle.» — Kanske du peger paa en anden og siger: «Han der var en Stakkar, som knapt kunde forsørge Kone og Barn.» — Ja, men han har Bryllupsklædningen paa.

Eller du vilde kanske have sagt: «Jeg-har været en kristen Mand hele mit Liv. Jegbryllupsklædningen — har du den paa ? 28

har troet alt, som staar i Bibelen.» Og- du peger kanske paa en anden, som sidder der, og siger: «Han, ved jeg, har tvilet paa mangt et Dogme.» — «Ja, men han har Bryllups-klædningen paa.»

Der er én Ting, som det kommer an paa — det er at være iført Bryllupsklædningen.

Men kanske nogen tænker: «Stakkars Mand, han havde vel ikke nogen Bryllups-klædning. Han havde kanske ikke havt Raad til at kjøbe Tøi, eller Skrædderen havde narret ham?» — Denne Skrædder narrer aldrig og leverer Klædningen uden Penge og uden Betaling.

Bryllupsklædningen havde han. Muligens han endog gik med den paa Armen.

Bryllupsklædningen hang færdig i Entréen til Bryllupshuset, og Tjenerne rakte den til hver Gjæst. Det var bare at iføre sig den. Men Manden syntes vel kanske, han var velklædt — havde gode, hjemmevævede Klæder.

Du maa ikke undskylde dig med, at du ikke har Bryllupsklædningen. — Alting er rede. -—- Tro og Kjærlighed, Syndsforladelsebryllupsklædningen — har du den paa ? 29

og- Gjenfødelse. Alting er rede. Bryllups-klædningen hænger færdig, du har faaet den.

Men har du iført dig den? — Det er det store Spørgsmaal.

Det er naturligvis noget, som det kommer an paa, hvis man skal være en Kristen, og det synes jeg, det er godt at faa Rede paa.

Det er bare én Ting: Har du iført dig BryttupsMædningen ?

«Ja,» siger I maaske, «men hvad menes med at iføre sig Bryllupsklædningen? — Naar har man iført sig den? —

Lad os faa vide det.»

Da maa jeg bede eder følge mig lidt tilbage i Evangeliet.

Mine kjære Tilhørere, nu maa I ikke blive trætte, nu maa I høre godt baade med Øre og Hjerte, for nu er jeg ved det sidste i min Tale, og det, som mest nødvendig skulde ind i mit og eders Hjerte.

Tjenerne blev sendt ud og sagde til de budne: «Nu er Festen rede. Kom!» — Men de vilde ikke. De foragtede det og gik bort for at skjøtte det, som de interesserede sig

for, nemlig- Jordveien og- Forretning-en. Og-nogle blev vrede og badske, saa de haanede og spottede Budskabet.

Er det ikke akurat, som om Nutiden skulde være skildret. Man sidder i Kirke og Bedebus og borer Kaldet og -— vil ikke —. I sidder og bliver kaldede idag, men hvorledes er det inden i eder? — Er det ikke hos mange saaledes, som Jesus skildrer i Evangeliet?

I vil ikke.

Nogle foragter Budskabet og spotter. Det er en saa træffende Skildring den store Menne-skekj ender giver af Menneskene. Der er mange,, som lever Aar efter Aar ligegyldige for Kristendommen — ja hvem Spørgsmaalet 0111 deres Forhold til Grud er mere ligegyldigt end det Spørgsmaal: «Hvad skal jeg have til Middag?»

Og nogle hader Kristendommen, ikke den officielle udvortes Kristendom; men den Kristendom, som griber og forandrer Hjertet. Du hader Tanken paa den. Du vil ikke have den ind i dit Hjerte, dit Hus eller din Bygd.

Det er, som om den yar noget ondt.

Det er forfærdeligt, at Mennesker hader Livet i G ud.

Ja, hvis de en Søndag virkelig tænkte, at de vilde blive omvendte ved at gaa i Kirken, saa vilde de blive borte -— af Uvillie. Der er virkelig i Mennesket en Uvillie mod Gud og mod Religionen. — Ja, thi ellers var I jo omvendte til Gnd alle som en.

Det er Villien, som maa forandres, den maa bøies fra Uvillie til Lyst, saa jeg vil, hvad jeg ikke vilde, nemlig give mig personlig hen til Gnd.

Hvorledes sker nn Forandringen i Villien?

Den sker, ved at dn adlyder din Samvittighed. — Hvad siger din Samvittighed? — Den siger: «Hengiv dig til Gnd.»

Naar er Bryllupsklædningen iført?

Saasnart denne Bøielse i Villien er skeet.

Der er intet andet, det spørges om. — Ingen stor Tro. — Lad din Tro være saa svag, saa feilagtig, som den vil, din Fortids Synder saa stygge de vil — ét gjælder det, det er dette, at Villien bøier sig om til Gud.

Den Dag du adlyder din Samvittighed, den Dag din Villie bøier sig, og du siger til Gud i dit Lønkammer: «Gud, fra nu af vil jeg hengive mig til dig,» — den Dag er Bryllupsklædningen iført.

Medens jeg holdt paa at bearbeide denne Prædiken til Trykning, modtog jeg et Brev fra en ung Mand i et fjernt Land. Han skriver om sit Hjertes Tørst efter Gud og Kristus. Et Par Linier lyder i Oversættelse saaledes: «Saa meget tør jeg sige, at jeg vilde være glad, om jeg engang før eller senere kunde føie, at jeg havde Ret til at kaldes en Kristen.» Mange vil vel sige om denne Mand: «Han er endnu ikke nogen Kristen.» — Nu ja — hans Tro er i mange Punkter skrøbelig og afvigende. Men jeg har alligevel tænkt at skrive tilbage til ham: «De er en Kristen.»

Hans Villie er bøiet til Gud. Bryllupsklædningen er iført.Hvorledes skal jeg blive en Kristen?

Joh. 1, 16.

Af hans Fylde har vi alle faaet, og det Naade over Naade. Thi Loven er given ved Moses; Naaden og Sandheden er bleven ved Jesus Kristus.

Ingen har nogen Tid seet Gud; den enbaarne Søn, som er i Faderens Skjød, han har forklaret ham.

Hvorledes skal jeg blive en Kristen? — Lad det Spørgsmaal være det, som vi overveier ved Begyndelsen af Aaret idag. O at I, mine Tilhørere, ved eders Skjæbne og Førelser i det forløbne Aar maatte være komne lidt mere ind paa det Spørgsmaal. Jeg tror, det rører sig i mange.

En religiøs Forfatter*) siger et Sted: «Mange flere vilde blive Kristne, dersom de bare vidste, hvorledes de skulde begynde.»

*) Henry Drummond. 3 — Det store Spørgsmaal.34 hvorledes skal jeg rlive en kristen?

Og jeg undres, om det ikke er saa.

Men det er virkelig ikke saa godt at svare paa Spørgsmaalet. — Jeg kunde jo meddele fra først til sidst, hvorledes jeg er kommen i den Livsens Bevægelse, hvis jeg er det; men jeg maatte jo sige mig selv: «I)et er den Yei, Grud har gaaet med dig, men kanske han i meget skal gaa en anden Yei med mange af dine Tilhørere.»

Og saa er det værste det, at jeg selv er saa daarlig Kristen, ikke langt kommen. — Jeg har aldrig følt det saa som nu, da jeg skal tale om, hvorledes man bliver en Kristen.

Derfor kommer det kanske til at blive lidet, jeg kan sige; for det er jo paa den anden Side heller ikke værd at sige noget udenfor det, man har erfaret.

Selv om man havde tænkt det ud efter Skriften, saa vilde det ikke gjøre nogen Virkning.

«Hvorledes skal jeg blive en Kristen?» — Er der ikke nogle af eder, som er komne til at tænke: «Aa om det kunde gaa an for mighvorledes skal jeg blive en kristen? 35

at blive en Kristen, at blive et andet Menneske — aa om det kunde ske -— men hvorledes?» — for man har jo en Følelse af, at det ikke er Kristendom denne kristelige Form, som hviler over Folk.

Det tænker jeg, vi er enige om baade Vantro og Troende her idag, at Kristendom er det ikke, før det bliver noget i Hjertet.

«Hvorledes skal jeg blive en Kristen?» — Naar En begynder at gribes af dette Spørgsmaal, saa tænker han vel først: «Jeg faar læse i Bibelen.» Derfor maa jeg vel først tale lidt om det at læse i Bibelen.

Kanske nogle af eder har prøvet saa smaat at læse i Bibelen, for det skulde jo være Midlet. Og det er sandt, man maa læse i Bibelen for at komme frem paa den religiøse Vei.

Dersom vi vil noget religiøst, saa er det til Gud, vi vil — er det ikke? — i Samfund

— levende personligt Samfund — med Gud

— det vil vi — en virkelig Kjærlighed — noget fra Gud i vort Indre.

Og Veien til Gud er Jesus.36 hvorledes skal jeg rlive en kristen?

Der er mange, som naar de kommer til Gud, ikke mener, de har gaaet om Jesus. Tvertimod vil kanske nogle sige: «Jeg har gaaet først til Gud.»

Nu ja, det gjør ikke noget. Kristendommen er saa frisindet. Om du gaar til Jesus, saa kommer du til Gud. Om du gaar til Gud, saa kommer du til Jesus.

Men det forholder sig dog vistnok i Grunden saa, at alle, som kommer til Gud, har gaaet om Jesus, enten de ved det eller ikke. Han har Disciple ogsaa blandt sine Fornegtere.

Jesus er, tror jeg, den evige Aarsag til Menneskers Samfund med Gud.

Men Veien til Jesus og til Gud er Bibelen. Det er ved Bibelen, vi kommer til Jesus.

Dog der er mange, stakkar, som har lidt meget af den Bibelen. Ja netop de oprigtige Læsere har den voldt Lidelse, fordi den indeholder saa meget, som synes mørkt og uforstaaelige og vanskeligt at tro.

Det er kanske nogle af eder, som har erfaret det?hvorledes skal jeg blive en kristen? 37

Der var en gammel varm theologisk Professor, som gav sine Studenter et Baad, om hvorledes de skulde læse i Bibelen. Det Baad tror jeg holder stik, og jeg vil sige eder det.

«Læs videre», sagde han, «og bliv ikke staaende ved det, soin I synes er uforstaaelige, eller som giver eder Anstød og synes eder modsigende.»

Du kommer ingen Yei, naar du blir staaende ved en lukket Grind. Faar du ikke Grinden op, saa klyv over eller spring over. Læs videre, til du kommer til noget, som træffer dig i Hjertet.

Og man kommer til noget saadant i Bibelen. Gjennem alt dette modsigende og rare og gamle, som du ikke kan rigtig med, og som du for det første ikke behøver at bryde dig med, kommer du til noget, som griber dig* i Hjertet.

Det er ikke Veien til Gud at studere og gruble over det, man ikke forstaar. Læs til du kommer til noget, som tager dig i Hjertet, saa har Bibelen foreløbig opnaaet sin Hensigt med dig.38 hvorledes skal jeg rlive en kristen?

Men førend jeg- gaar videre, er der noget, jeg vil spørge eder om. Dersom den Tanke er kommen op i dig: «Hvorledes skal jeg blive en Kristen?» — altsaa hvorledes du skal blive en virkelig Kristen? — ja saa spørger jeg dig: « Vil du blive en Kristen?» — Svar for Gud i dit Sind.

Du kan blive det — du kan blive greben af Gud og gjennemstrømmet af det nye Liv; men vil du? — Og jeg, som taler, faar ogsaa tage Spørgsmaalet til mig og besvare det i mit Sind.

Det er et svært Spørgsmaal — kanske større end du i dette Øieblik tænker. Man synes, Menneskene ser saa omtrent lige ud, nogle lidt bedre og nogle lidt værre, bare en liden Gradforskjel — og dog er der en Forskjel, som mellem Liv og Død. — «Født af Gud» eller «ikke født af Gud.»

I maa ikke vredes paa mig, fordi jeg sætter Kristendommen saa høit. Jesus gjør det, og han overdriver ikke.

Den, som er født af Gud, kan se tarvelig ud ved Siden af en, som ikke er født af Gud;hvorledes skal jeg blive en kristen? 39

men den sidste har, hvad den første ikke har

— Liv i Gud.

Tænk dig- en Æbleblomst ved Siden af en Diamant. — Blomsten fordunkles af Stenen. Ingen vilde give en halv Krone for Æbleblomsten. For Diamanten betales Tusinde Kroner; men det nytter ikke Diamanten alligevel; thi Æbleblomsten har, hvad Stenen aldrig naar

— Liv.

Det er denne svære Forskjel, vi har i Naturen, mellem Liv og Ikke-Liv, det er den, som kommer igjen i det aandelige: Født af Gud eller ikke født af Gud.

Frembringe et nyt Liv i Menneskenes Indre — det er det, Jesus gjør. Det er det, han kan, det er det, han kan med dig.

Og det, et Menneske higer efter og drages af, er — Liv.

Leve — leve — kjende, at man lever, det er det, Mennesket vil.

Hvad er det for et Liv, som Jesus giver?

— Det han levede i sit eget Indre. — Det er det, som staar i Evangeliet idag: «Af hans Fylde har vi alle faaet.» — Hvad er Jesu40 hvorledes skal jeg rlive en kristen?

personlige Fylde? — Samfundet med Gud. — Bet er Jesuslivet. — Det er Nøglen til hans Karakter. Hans Personlighed er helt igjennem fuld af én Ting: Samfundet med Faderen.

Gjør Bekjendtskab med Jesus i det nye Testamente, og I skal se, hvad der var hans Liv; hvad der var hans Glæde, som han levede paa; hvad der gjorde ham saa ren ogsaa kjærlig. — Det var hans Samfund med Faderen. Og det er det, som gaar over til os, naar vi røres i Hjertet af Bibelen, naar vi bevæges religiøst, saaledes at vi vil hengive os til Gud.

Hvorledes kan det gaa over fra Jesus til os? — Det kan jeg ikke sige dig. Men det sker. — Yil I kræve Bevis? — Det er let at føre. — Tusinder af Mennesker har erfaret det: Da de kom i Forening med Jesus, skete denne Rodforandring i dem. G jenf ødelsen skete. Den mægtige nye Kjærlighed kom. Yil du?

Er det nogle af eder, som ængstes for at svare? — De bæver religiøst tilbage. Gjen-fødelsen forekommer dem som noget saa altfor stort og vanskeligt.

Bliv ikke bange.

Det er saa naturligt for os at gjenfødes som for en Blomst at springe ud. Intet er unaturligere for et Menneske end at leve uden Gud.

«Af hans Fylde har vi alle faaet» — faaet. Yi kan ikke frembringe det, vi har faaet det.

Det er ligesom med Luften og Aande-drættet. Yi lever ved, at vi aander. Du aander nu, jeg aander, ellers døde vi af Mangel paa Luft. Lungernes forunderlige Maskineri tager Luften ind i os. Yilde I tænke eder, der ikke var nogen Luft, da nyttede det ingenting, om Lungerne arbeidede. Lungerne kan ikke frembringe en Kubikcentimeter Luft, de kan bare tage ind den Luft, som er omkring os.

Paa samme Maade i det aandelige. Hvad er Luften, som er omkring os ? — Det er Gud — Jesuslivet. — Bare lad dine aandelige Lunger begynde at arbeide.

«Hvad mener du da,» siger I maaske, «med at vi skal lade vore aandelige Lunger begynde

at arbeide? Det skal altsaa noget til fra vor Side. — Hvad er det?»

Mange af eder mener, at jeg vil svare: «Troen.» Det vil jeg ikke. Det er svært, bvor Djævelen har forvridd dette om Troen, saa det for mange synes en Hindring istedetfor en Betingelse.

Jeg vil sige noget andet. Jeg vil sige: «Bøn.» Hvad var det, de gjorde, de som kom til Jesus og vilde have Hjælp af ham? — De bad ham ligefrem om det, de ønskede. Og han hjalp dem.

Bed, og du skal faa. — Jeg har ikke saa megen Erfaring. Men det kan jeg sige dig ud af Erfaring: Bed, og du skal faa.

Er det kanske netop Troen, du synes, du mangler? — Bed om den, og du skal faa. Ja om det var selve Viljen, du synes ikke er dyb nok og stærk nok — bed, og du skal faa. Bed Gud snu og styrke Viljen din, saa gjør han det.

A.a det er rart, mine Tilhørere, hvor let det er at blive en Kristen. Har I ikke læst, at «Gud virker i os baade det at ville

od- det at udrette.» — «Af haus Fylde faar vi».

Det gives — o det g-ives.

Sig til Gud: «Kjære Gud, min Fader, som har ført mig saa underlig og godt i det svundne Aar og i alle Aarene — aa jeg-sk jønner saa tydelig, du vil, jeg skal frelses fra det, som gjør mig uren og ond. Giv mig Liv, giv mig Liv!»

Min Prædiken er tilende. Dens Spørgsmaal var: «Hvorledes skal jeg blive en Kristen?» og dens Svar: «Læs i Bibelen og bed.» Men saa vil kanske nogle enkelte sige: «Jeg har prøvet at læse, og jeg har bedet ogsaa; men det bliver det samme med mig —-slet ikke bedre. Det er virkelig kommet op i mig dette Spørgsmaal: Hvorledes skal

jeg-blive en Kristen? og jeg har ligesom skullet prøve; men det har ikke villet gaa».

Har det ikke det?

Hvad kan der have været iveien da? Der maa være noget, som holder igjen — vel?

For endel Aar siden kom jeg en Morgen ind til Sarpsborg i Smaalenene for at reise44 hvorledes skal jeg rlive en kristen?

ined en liden Elvedampbaad opover Glommen. Jeg kom en halv Times Tid for tidlig-, saa jeg var alene ombord en Stund, og jeg tilbragte Tiden med at se paa Maskinisten, han holdt paa med Maskinen.

Allerbedst det var, saa syntes jeg, han satte Maskinen igang. Jeg havde ikke just saa meget Rede paa saadant og siger til ham: «Arbeider virkelig Skruen nu, vi ligger stille?» — «Ja» — sagde han -— «Skruen arbeider, det er bare Fortøiningen, som holder.» — «Hvis ikke Fortøiningen holdt», la han endda til — «saa gik vi.»

Ja, du beder ja — og læser ogsaa noget i Bibelen; men du kommer ingen Yei — var det ikke ? — Kanske det er «Fortøiningen», som holder. Maskinen arbeider paa en Maade; men Fortøiningen holder.

Du faar kaste los, og selv om det ikke er saa rar Maskinen, saa gaar det da.

Jeg frygter, at der er nogen Synd, som du ikke vil sige nei til. Eller det er nogen verdslig Ære, som du ikke vil give slip paa for Guds Skyld. Der skal ikke meget til.45 hvorledes skal jeg rlive en kristen?

I ved, hvilken liden Pæl der skal til for at holde en Dampbaad.

Eller det er nogen Forbindelse, som dn staar i, og som dn synes, dn aldeles ikke kan opgive — eller hvad det nn kan være for noget. Men dersom Maskinen arbeider, og dn ingen Yei kommer, saa er det Fortøiningen, som holder.

Kast los!Den Hellige Aand,

Bøn.

Dersom clet er muligt, kjære Gud, vor Herres Jesu Kristi Fader, saa hjælp os, at vi allesammen idag maa faa en religiøs Virkning i vort Indre, en gudfrygtig Tanke, som fæster Rod. Amen.

Ap. Gj. 10, 44—46.

(I Kornelius's Hus i Cæsarea.) Da Peter endnu talte disse Ord, faldt den Helligaand paa alle dem, som liørte Ordet. Og de Troende af Omskjærelsen, saa mange, som var komne med Peter, blev meget forfærdede over, at den Helligaands Gave ogsaa blev udøst over Hedningerne; thi de hørte dem tale med Tunger og høilig prise Gud.

Jeg spørger sommetider mine Konfirmander, naar jeg begynder at gjennemgaa den 3die Artikel med dem: «Har I seet den Hellige Aand?»den hellige aand. 47

Det er saadant let Spørgsmaal. De svarer strax: «Nei.»

Nei, det er ikke den Helligaand, man ser, men det er Virkningerne.

Det var den Helligaands Virkning, som cle jødiske Kristne saa og hørte i Cæsarea.

De havde aldrig tænkt, at de skulde faa se Hedninger grebne af Jesu Kristi Aand; men de saa tydelig, at Kornelius og hans Familie og Folk blev grebne paa samme Maade, som de selv var blit grebne for en Tid siden.

Den Helligaands Virkninger, dem ser man.

Jeg har seet dem, og jeg tænker, at mange af eder, mine Tilhørere, ogsaa har séet den Helligaands Virkninger paa et Menneske.

Ja mange flere af eder end de, der i dette Øieblik er sig det bevidst, har paa visse Punkter i sit Liv selv kjendt den Helligaands Virkning i sit eget Indre. Tænk dig om. Jeg mener ikke, at du blev omvendt; men du kjendte -— forbigaaende — en hellig Aand bevæge din Sjæl.

Aandens Virkning paa et Medmenneske sees ofte saa iøinefaldende klart. Lad mig48

tage et Exempel: Jeg træffer en Mand et Aar og kommer til at snakke med ham om Gncl. Da lukker hans Ansigt sig, saaledes som et Ansigt lukker sig, naar Samtalen kommer ind paa noget, man vil have tre Skridt fra Livet.

Han siger: «Ja,» men det er et saadant «Ja,» som smager mest af «Nei,» et overskyet mørkt «Ja.»

Aaret efter træffer jeg den samme Mand. — Jeg ser strax paa hans Blik, at der ligesom er smeltet noget inde i ham, og naar jeg kommer til at tale med ham om Gud, saa er hans Hjerte aabent. Han siger: «Ja,» og det er et Solskins-«Ja.» — Og saa fortæller han, at det er blevet anderledes med ham i hans Inderste.

Det var den samme Mand — eller skal jeg sige, det var blevet en anden Mand? — Jeg ved ikke rigtig. Men det, som var foregaaet med ham, er den sværeste Forandring, som gives her i Yerden.

Hvad var skeet?

Den Helligaand havde virket i ham. — Sidder den Mand her? — Det kan nok hænde.den hellige aand.

49

Og- sidder du lier, du med det lukkede Ausigt og det luklcede Hjerte og det mørke Ja, saa lad det være anderledes til næste Pintse.

For du tror vel, at han havde faaet det godt, den Mand, jeg fortalte om, som var bleven saa forandret i Løbet af et Aar? — Det var ikke nogen Ulykke eller noget ondt, som var kommet over liam. Det er vel ingen af eder, som tror det? — Nei, han havde faaet det godt. Men hvorledes var det skeet? — Hvad var det, den Helligaand havde gjort?

Jesus siger Joh. 14, 26, at den Helligaand skal minde Apostlerne om alt, hvad han har sagt dem.

Den Helligaands Gjerning er at minde.

Det er ikke noget nyt i os dette om Gud og om Jesus. Det er ligesom noget gammelt, som ligger inde i dig, inderst inde i dig — i en Krog — bortgjemt og glemt.

Aanden behøver kun at minde dig.

Det er den Helligaands Gjerning at minde dig, at faa trukket det frem og]£cLcL åif til cit høre paa det, som Samvittigheden siger, du skal gjøre.

4 — Det store Spørgsmaal.50

Jeg' har hørt saa mange Kristne ncltale: «Aa jeg var bleven mindet, Prest, mange Gange!» —- Specielt erindrer jeg en ung Gaardbruger, som udbrød: «Aa hvor jeg er bleven mindet, aa Herre min Gud, hvor jeg er bleven mindet mere end nogen kan tro!»

Aanden bringer os til at føie Smerten ved at leve uden Gud. Man har det ikke godt, naar man ikke har givet sit Hjerte hen til Gud. Man er ikke gjennemlykkelig.

Det bryder frem mangen Gang hos Mennesker, som man mindst skulde vente det af, ja hos Mennesker, som man aldrig skulde tro havde nogen Tanke om Gud. Naar man snakker med dem saaledes, at de aabner sig lidt, kommer det frem: «Jeg er ikke lykkelig! — Den, som kunde faa Fred med Gud!»

En Kristen, som jeg kjendte, havde en Broder, som var hans Smerte i Livet. Det er saa rart, ser I, naar man har givet Gud sit Hjerte, da faar man saadan Iver i sig for at faa dem, man elsker, til ogsaa at gjøre det. Dersom du har en Broder eller en Æo-te-fælle, eller Moder, som er glad i Gud ogden hellige aand.

51

begynder at genere dig lidt og trænge ind paa dig, forat ogsaa dn skal komme til at elske Gud, saa faar dn være taalmodig med dem; thi man faar som sagt saadan Iver i sig.

Og det er Kjærligheden, som driver dem, glem ikke det!

Jeg vidste om Forholdet mellem Brødrene, og engang jeg talte med min Yen, spurgte jeg: «Hvorledes er det med — — —?» (jeg nævnte Broderen).

«Jeg skal fortælle Presten noget,» svarede han, «her for en Tid siden gik han og jeg tvers over Aasen sammen, o'g vi kom til at tale om Gud og de Ting.

Omtrent midtveis satte vi os ned paa et lidet Fladberg og talte sammen. Da brød det ud af ham: «Hvor vondt jeg har det, saaledes som jeg lever uden Gud. Aa, hvor vondt jeg har det!» Saa kasted han sig ned paa Berget og graat.»

Dette var en ung Turebasse, som man aldrig skulde tænkt at faa høre slige Ord af.

Det var uventet Kristendom, ligesom det var uventet Kristendom, Peter og hans52

Yenner mødte hos den romerske Officer i Cæsarea.

Yi skulde møde mere af saadan uventet Kristendom, dersom de Kristnes Hjerter var mere menneskevenlige — mere rummelige til at elske og til at haabe.

Det er rart med det. I Menneskenes Inderste lyder en Røst om Gud, som sent forstummer. Det er i Samvittigheden.

I den minder Aanden os om Gud og gjør den døde Kundskab levende.

Der kan jo være Forskjel; nogle kan være nærmere Gud og nogle fjernere; men der er i et Menneskes Indre ligesom en dyb stor Graat, som sidder inderst inde i Menneskesjælen vores. Ofte skjønner vi det ikke rigtig. Det er, som det staar i Yerset: «Et Suk igjennem Yerden gaar, Ei Yerden selv det Suk forstaar.»

Man kan glemme det, man kan dække over med Latter og Moro og Spot og Spøg i Ungdommen, og siden kan man dække over med den seige Glemsel, som lægger sig udover det bedste i os. Man kan dække over det, holde det nede og kvæle det, saaledes atden hellige aand.

ingen skjønner det; men den er der, den store Graaten i dit Inderste.

Du ler i Selskabssalen, men i Lønkammeret kjendes det stundom, som du vilde graate.

Den Graaten i dit Indre — hvad vil du gjøre med den? — Jeg siger: «Lad den komme frem! Lad den bryde frem. Lad den bryde frem i Bøn til Gud!» *)

Hør nu paa mig med Eders Hjerte, for det er talt ud af mit.

Lad den komme frem. Det er Vaaren, som kommer i Hjertet dit.

Det er den Helligaand, som afløser Vinterens Død med Vaarens Liv. Der bliver Bevægelse i dig, rislende Kilder, spirende Skud og groende Sæd.

Det er Vaaren, som kommer, den deilige Vaar!

Hvad vilde du sige, du Jordbruger, dersom et Aar Vinteren vedblev, og Vaaren udeblev paa Markerne dine?

Lad ikke Vinteren vedblive i dit Hjerte, lad Vaaren faa komme.

*) Nogle -Linier af denne Prædiken har tidligere været trykte.Hvile.

Matt. 11, 28—30.

Hom hid til mig alle, som arbeider og er besværede, og jeg vil give eder Hvile!

Tag mit Aag paa eder og lær af mig; thi jeg er sagtmodig og ydmyg af Hjertet; saa skal I finde Hvile for eders Sjæle! Thi mit Aag er gavnligt, og min Byrde er let.

«Kom hid til mig',» siger Jesus «alle I, som arbeider og er besværede, og jeg vil give eder Hvile». — Tænk saa staar der!'— Der er nogle Ord i Bibelen, som er vanskelige at tale over af den Grund, at der ligger saadan svær Kjærlighed i dem. Man føier sig som en Dværg, der skal til at gjøre et Kjæni-peværk.

Han havde saa ømt Hjerte, Jesus. Han vilde, at Menneskene hans skulde have det godt. Erindrer I det lille Træk af ham, somhvile.

55

staar i Mark. 6, 31: Apostlerne var komne trætte og- slidte hjem fra sin Missionsreise. Der havde været saa mange, som sknlde stelles med, helbredes og tales med. Da siger Jesus: «Nu faar I blive med mig til et ensomt Sted og faa eder lidt Hvile.»

Det viser saadan øm Omtanke.

Man bør gjøre sig bekjendt med Jesu Karakter, og det gjør man ved at lægge Mærke til saadanne Træk af ham. Læs det nye Testamente med det Ønske at lære Jesu Karakter at kjende.

Det anførte Træk viser, at han vil, vi skal have Hvile, naar vi er trætte, Hvile for Arm og Fod, og Hvile for Hjertet. Hvile for Hjertet er det, han specielt taler om i Evangeliet idag.

«Kom hid til mig alle, som arbeider og er besværede; jeg vil give eder Hvile.» — Hvem er det, han siger dette til: «kom hid til mig?» — Han siger det til eder — nu, gjør han ikke?

Ja, saa faar I komme da alle, som er besværede. I maa gjøre saa, som han siger.hvile. 70

Det er bra at sidde i en Kirke og høre, hvad Jesus siger, og tænke: «Dette er tiltalende, dette er deilige Ord.» Men det nytter nu ikke noget, dersom man ikke gjør det, som han siger.

Derfor faar I komme da, mine Tilhørere, til Jesus med eders Byrde, hvad det nu er for noget.

Nu undres jeg, 0111 disse Mennesker, som sidder her foran mig, har hver sin Byrde, som tynger ?

Naar man bare ser Menneskene overfladisk, saadan som man møder dem paa Gaden og i Selskabssalen, ser de ofte saa fornøiede ud, som om ingenting trykkede dem, og jeg vil ikke dadle det. Men Menneskene har det ikke altid saa, naar de kommer hjem i sit Lønkammer.

I kan tro, der er Forskjel paa at træffe et Menneske saadan smilende og passiarende og tilsyneladende sorgløs ude i Verden, ogsaa se det samme Menneske i Lønkammeret. Det faar vi ikke saa ofte se. Men der er én, som ser det. Da graater mange, som ellers ler, og Smilet dør.hvile.

57

Ja, der ligger store Byrder paa disse Mennesker, livis Ansigter jeg ser her foran mig, lønlige Byrder kanske, men desto tnngere.

Selv Ungdommen, som man møder i Livet saa spræk og sprættende, saa munter og straalende — de er ikke altid saadan, naar de bliver alene med sin Samvittighed og sin Synd.

Men saa faar I gjøre, som Jesus siger, Gamle og Unge.

Kjære gjør det! — Kom til liam med det, som tynger.

Jeg har gjort det, og det er mange, som har gjort det, og vi har faaet Hvile for vore Hjerter.

Lad mig nævne et Exempel paa en saadan Byrde, som tynger og besværer -— ja nu tænker du kanske: «Mon han kommer til at nævne min Byrde?» -— Aa nei, det kan nok hænde, jeg ikke gjør.

Jeg vil nævne det Tilfælde, at et Menneske har en eller anden Synd, som han strider med, arbeider og kjæmper, men ved ikke sin arme Raad, for Kræfterne kjendes smaa.

Det er ikke alle, som strider mod sine58

hvile.

Synder; men nu taler jeg altsaa om dem, som har optaget Kampen og anspænder sin indre Kraft mod Djævelen. Da faar man vide, hvad det er at arbeide og være besværet.

«Ja, men faar man da Hvile, naar man gaar til Jesus?» siger du.

Ja det er det, man gjør. Hvad det end er, som tynger. — Ja hvad det end er.

I ved, at en af de Synder, med hvilke mange Mennesker har en forfærdelig Kamp, er Utugt. En god kristen Yen af mig fortalte mig ved en Leilighed, hvorledes Jesus engang havde givet ham Hvile i denne Kamp.

«Det var engang,» sagde han, «jeg vidste ikke min arme Raad, for Kræfterne slog feil. Jeg syntes ikfee, der fandtes Raad. Saa bad jeg: «Jesus, hjælp mig i dette!» Da blev det, som Fristelsen med ét var taget bort fra mit Indre. Jeg fyldtes med Tillid til Gud. Den onde Frygt var borte.»

Han fik Hvile.

For Hvilen er i Tilliden, som afløser Frygten. Man er ræd for, at man ikke skal naa frem, at der ikke skal være nogen Raad —hvile.

59

man er ræd — saa ræd; men saa svinder Frygten, og man faar en Tillid som Barnets til Moderen.

Det er som en liflig Drøm dette. Man tør næsten ikke tænke noget saa deiligt som at faa saadan Hvile for Hjertet hos Jesus. Men det er saa.

Kristendommen er noget saa forunderlig stort. Den giver Hvile for Hjertet.

Men der vil vel nogen af eder sige: «Ja Prest, jeg har Byrde. Og det staar for mig «om en liflig Drøm, om jeg kunde komme til -Jesus og faa Hvile. Men jeg kan ikke, jeg-kan ikke komme. Min Natur er ikke saadan, at jeg kan blive en Kristen. Jeg kan sommetider nok prøve at slæbe og slide for at faa mit Hjerte til Jesus og til Gud, men--.»

Ja, men da er det jo det, som er din Byrde, at du ikke er istand til at faa dit haarde, kolde Hjerte til Jesus. Nuvel saa kom til ham med den.

Der er ingen Grændse, ser I, for det glade Budskabs Glæde.

Kom med den Byrde.60

hvile.

Sig- til Jesus: «Du ser, jeg kan ikke komme til dig. Mit Hjerte er bundet. Jeg arbeider forgjæves. Jeg kan ikke forandre mit Hjerte. Herre Jesus, kan du give mig-Hvile for den Byrde?»

Javist kan lian det ja. Kom, kom alligevel. Jesus siger: «Kom alle, som arbeider og er besværede.»

Forstaa dog, livor stort dette glade Budskab er, hvor ubegrændset Indbydelsen er: at komme til Jesus med det, man har paa Hjertet.

Eller du siger maaske: «For at komme til Jesus, saa maa man jo tro. Der er saa meget, jeg maa tro, hvis jeg skal blive en Kristen. Men jeg arbeider forgjæves med at tro.»

En kristen Prædikant fortæller, at han engang talte med et Menneske, som gjerne vilde blive en Kristen, men som sagde: «Aa, jeg er saa træt, saa træt af dette at tro. Jegskal tro og tro, og jeg kan ikke tro.»

Er det saa med dig, min Tilhører?

Hør da, hvad Jesus siger: «Kom hid til mig!» — Der tales ikke om «Troen.»hvile.

«Kom hid til mig,» — livad lig-ger i disse Orel? — Deri ligger åen personlige Tilslutning til Jesus. Det er en stor Ting; men der behøves ikke videre megen dogmatisk Tro dertil.

Det er Viljen, det kommer an paa, Forandringen i Menneskets Hjertelag er det afgjørende.

Sig til Jesus: «Min Tro er saa daarlig og liden, jeg tror saa lidet af det, jeg kanske skulde tro; men vil du tage mig alligevel, saa vil jeg give dig mit Hjerte.» — Da er der skeet noget.

Hvad er skeet?

Du er hommet til Jesus, og da ordner Jian altsammen forresten, for han siger: «Kom bare til mig, og det, du har at stride med, det skal du faa Hvile for.»

Det er denne personlige Tilslutning til Jesus, det gjælder. Men der ligger jo vistnok noget stort i den, for der ligger et Brud med det gamle, gudløse Liv. Du har vendt clig til Jesus og til Gud.

Men der kan mangle meget i din Tro. Det kan være mange Dogmer, som du arbeider62

og er besværet med. Om alt dette dit indre Arbeide siger Jesns: «Jeg vil give dig Hvile.»

Læg Mærke til disse Personer, som mødte Jesus i Jødeland. Han sagde: «Kom til mig,.» og de kom. — Men hvormeget troede de?

Den kananæiske Kvinde — den blodsot-tige Kvinde — de ti spedalske, — hvad Rede havde de paa meget af det, som du strider med og arbeider for at tro? — Hvad Rede havde de paa meget af det, som staar i Troens Artikler ?

Men naar de kom saa daarlige i Troen^ saa fik de vel ikke Hvile?

Hvem blev stødt bort?

Ingen.

De kom til ham, saaledes som han stod for dem. Grjør det du ogsaa.

Du tror jo, der er en Person, som lieder Jesns. Han staar for dig guddommelig — ren og kjærlig — mægtig og dragende — sanddru og ubetinget tillidvækkende. Og han har givet sit Liv for dig. Vel, kom til ham, saaledes som han virkelig staar for dig.

«Kom til mig,» siger han, «saa skal jeghvile.

ordne alt for dig-.» Det er det, som giver saa svær Hvile.

Men de er ligesom saa rædde, de Kristne, for at tage Hvilen. De synes ikke, de er Kristne, undtagen naar de strider og arbeider, og ingen Yei kommer.

Lægge al Frygt fra sig og tage Hvilen for Hjertet, det er de saa bange for.

Tænk om der kom en Fremmed til dig en Aften og bad om Hus, for han var saa træt og trængte Hvile. Du viste ham ind i et Værelse, hvor der var en Seng, og sagde: «Vær saa god, livil nu godt.»'

Men en Stund efter kom du ind igjen for at se til ham, og fik se, at lian arbeider og stræver forgjæves med at løfte Sengen.

«Men kjære, hvad er det, du holder paa med,» vilde du sige — «vil du ikke hvile?» «Jo,» siger han, «men jeg synes ikke, jeg vil hvile, før jeg har løftet Sengen og faaet lagt noget under den. Den staar for lavt.» Og han arbeider fremdeles og er besværet med Sengen istedetfor at lægge sig i den.

I vil sige: «Hvem handler saa taabeligt?»64 hvile.

-— Nei i det legemlige gjør ingen det. Men i det aandelige gjør mange Kristne Sclcl.

De siger: «Jeg maa først faa løftet op min Tro til større Styrke og Klarhed, før jeg kan tænke paa at tage Hvile for mit Hjerte.»

Nei, hvil med den Tro, dn har.

Tag Hvilen! — Det er bra nok at arbeide med sit indre Liv — Jesus taler jo netop til dem, som arbeider. Men kast Frygten bort og tag Hvilen.

«I Hvile og Tillid skal eders Styrke være,» siger Esaias. Du tænker kanske, at Kræfterne faar man ved at arbeide og stride? — Nei, man gjør ikke det. — Arbeide og Strid er godt for Kræfterne. De prøves og øves. Men hvor sanker man Kræfterne, legemlige og aandelige?

" Ö Ö O ö

I Hvilen.

Du blir ikke svag, naar du gjør efter det, som jeg har sagt idag; men du blir stærk. Thi Kræfterne sankes i Hvile.

Kast Frygten bort og tag Hvilen. Tænk: «Saa daarlig jeg er, saa gaar det bra til evig Tid med mig, fordi jeg er kommen til Jesus og har lagt min Sag paa ham.»hvile.

65

Aa, En kunde betale tusinde Kroner for hvert Øieblik, man faar kjende rigtig i sit Hjerte denne Hvile!

Jeg er saa bange, I skal tro, jeg overdriver det glade Budskab. Men jeg gjør ikke det. Hans Byrde er let. Du kan være fuldstændig tryg, naar du kommer til Jesus med dit Hjerte, saaledes som det er -— han ordner alt for dig.

Jeg har talt kjærlig til Jerusalem idag. Jeg skal tale strengt en anden Gang. Men I ved, det staar i Bibelen: «Tal kjærlig til Jerusalem og sig til den, at dens Strid er endt; thi dens Misgjerning er forligt.»

Jeg har talt kjærlig til min kjære Menighed. Nu faar I tage det ind i Hjerterne eders og tænke: Naar det er saa ligetil og saa gjennem godt at komme til Jesus, saa vil jeg gaa til ham med min Byrde idag.

5- — Det store Spørgsmaal.Gjør noget for ham,

Mark. 16, 1—4.

Og cia Sabbaten var forgangen, kjøbte Maria Magdalena og Maria, Jakobs Moder, og Salome vellugtende Salver for at komme og salve ham.

Og de kom til Graven paa den første Dag i Ugen meget tidlig, da Solen gik op. Og de sagde til hverandre: «Ha'em skal vælte os Stenen fra Døren paa Graven?» Og da de saa derhen, blev de var, at Stenen var fravæltet; deri. var nemlig meget stor.

De gjorde virkelig noget for Jesus, de Kvinder, som gik til Graven Paaskedagsmor-genen.

I synes kanske, det var lidet? — Der er kanske mange Mænd, som tænker, at det var — ja, at det var bare en Kvindegjerning — noget Parfumeri, som de havde stelt istand til hans Legeme.

Mænd tænker jo ofte, at Kristendommen bare er noget Kvindestel.gjør noget for ham.

67

Nei. Den er Mandsgjerning — det er sikkert, og jeg siger om disse Kvinder: de gjorde Mandsgjerning.

Yed I, livor Mændene var henne — Disiplene med Skjæg og sterke Lemmer? — De havde stengt sig inde. De turde ikke gaa ud.

Men Kvinderne gik.

Og det har ofte i Kristendommens Historie gaaet, som Digteren siger, at «Kvinder selv stod op og strede, som de vare Mænd.»

Nei det var ikke lidet, de gjorde. Det var ikke lidet de vovede, de Kvinder som gik til Graven den Dag.

Det var kanske lidet det, de havde med sig; men de gjorde dog noget for Jesus.

Og det er det, jeg vil tale til dig om idag: Gjør noget for ham.

Hvor er din Kristendom henne?

Lad den vise sig i, at du gjør noget. Lad det være Liv. Lad det være nogen Aktivitet, som viser, at din Kristendom driver dig til at gjøre noget. Kvinderne gjorde noget for Jesus. Jeg siger til dig idag: Gjør noget for ham.68

Da vil kanske nogle af eder sige: «Ja, vi gjør jo noget for ham. Se her, vi sidder i Kirken idag. Yi er komne hjemmefra, en lang Vei, nogle har endog taget Hest, og du maa tro, det er en Opofrelse dette at komme i Kirken; men vi gjør det for Guds Skyld.»

Det tviler jeg paa. Oprigtig talt — er det paa Grund af dit personlige Forhold til Gud og til Jesus, at du sidder her idag? — Er det din Kjærlighed, som giver sig Udtryk i Gjerningen? — Jeg er virkelig bange for, det ikke er Tilfældet. Jeg frygter, det er for Menneskenes Skyld eller Skikkens Skyld. Hvad? — synes du, du kjender nogen Varme af Kjærlighed, som har drevet dig?

Jeg er bange for, at det ikke er Tilfældet. Men du skal alligevel have Tak, fordi du kom. Vi skal prøve at faa dig lidt varm.

Gjør noget for ham. Det er deri den ægte Kjærlighed viser sig, at man gjør noget for den, man holder af. Saa var det med Kvinderne.

O, at det maatte blive saa med dig!

Gjerning! — Gjerning! — virkelig gjøregjør noget for ham.

noget, det er Sagen. Jesus siger det ogsaa hos Johannes: «I er mine Venner, dersom I gjør det, som jeg siger.»

Og hos Matthæus, i det 25de Kapitel, hvor han skildrer dem, som bliver frelste — hvorfor bliver de frelste, siger han? — Ikke fordi de har troet saa og saa meget; men fordi de besøgte nogle fattige for hans Skyld og gav dem Mad og Klæder.

Har I nogen Gang hørt den lille vakre Sangen: «Jeg gav mit Liv for dig. — Hvad har du givet mig? — Jeg alt forlod for dig. — Hvad har du gjort for mig?» —-

Ja, hvad?

Jeg taler jo til Kristne, det er vel ganske faa her, som vil renoncere paa Kristennavnet? — Nuvel, du er en Kristen. Vær da lidt glad i Kristus.

Sig mig, er det for meget, naar jeg taler til kristne Mænd og Kvinder om at elske Jesus, saa I gjør noget for ham?

Om Disciplene staar det et Sted, at de forlod alle Ting for hans Skyld. De forlod alle Ting. Har du forladt en eneste Tingfor Jesu Skyld ?70

De forlod alle Ting- og- fulgte ham. Alt andet blev ligesom intet for dem.

Det er Kjærlighed.

Eller se f. Ex. Zakkæus, en Forretningsmand, som blev greben i sit Hjerte af Kristendommen. «Halvparten af min Formue» — sagde han — «skal gaa til de fattige.» Jeg-kan ikke vide, hvor stort Beløb det var, men det var

sikkert ikke saa lidet.

Dog kanske I synes, dette er for store Exempler -— «over Evne.» I siger kanske: «Det passer ikke for vore smaa Hjerter at skildre de store Hjerters Bedrifter.»

Lad mig tage et lidet Exempel da.

I 1890, da den tyske Keiser reiste med Vestbanen, var der en liden Grut, otte Aar gammel, som skulde til Stationen for at se paa Keiseren. Men han vilde ikke lade sig* nøie med at se paa ham og raabe Hurra — nei, han vilde give noget, den vesle. Og saa var Sukkertøi noget af det bedste, han vidste, og han kjøbte for hele sin Formue — ikke det halve som Zakkæus — nei det hele — for 7 Øre Sukkertøi — toggjør noget for ham.

det med sig og kasted det ind i Kupeen til Keiseren.

Saadan skal det være. Man maa gjøre noget.

Naar den lille Gutten bliver voxen, tænker jeg, ban bliver en af dem, som er Ordets Gjørere og ikke dets Hørere alene, og det er det, som det kommer an paa.

Gjør noget.

Det faar ikke hjælpe, 0111 det er lidet. Jeg er ikke istand til at foragte noget, som gjøres af et ædelt Hjerte, endog man kan smile af det.

Nogle har for Jesu Skyld holdt op at gaa i verdslige Selskaber f. Ex. «Men det var da noget Tøv» — siger du •— «vi er da skabte til at være sammen med hverandre.» Ja, men det var da noget.

O, jeg har saadan Modbydelighed for denne kolde, bundfrosne Kristendom, som ikke drives til at gjøre noget af religiøst Motiv! — Saa jeg er ikke istand til at foragte nogen Opofrelse, som gjøres for Jesu Skyld.

Det kan jo ofte være, at det er noget72

meningsløst. Men saa faar du gjøre noget, som clet er Mening i. Bestem dig til i det næste Selskab, du gaar, at tale lidt om Jesus, om Religionen. Ikke noget tvungent, som du ikke mener, men saadan som du har det i dit Indre, og som du antager andre har det.

I har mange religiøse Tanker, men hvor ofte har I taget dem frem i et Selskab?

For mange Aar siden, da jeg som idag prædikede dette om Gjerning, men i en anden Menighed, hørte jeg en Stund efter til min Glæde, at en Mand havde besluttet sig, under Talen, til at reise hjem og gjøre noget for Jesus. Det var en bestemt Ting, han tænkte paa.

Og han gjorde det.

Det var noget, som kostede ham stor Overvindelse. Men jeg tror ikke, jeg vil fortælle, hvad det var. Det er jo saa ganske individuelt, hvilken enkelt Ting enhver i Øieblikket tror, Jesus vil, han skal gjøre.

Har du ikke nogen Uvane, hvorom du kunde sige: «For Jesu Skyld vil jeg slutte!» — Ingenting du kunde begynde paa eller holde op med for Jesu Skyld?gjør noget for ham.

Gjør noget for ham.

Tænk om en nu sad her og besluttede i sit Hjerte: «Jeg vil holde op at bande, fra nu af bander jeg ikke mere.» — Eller noget andet. Jeg tog iflæng.

Begynd gjerne smaat; men kan du begynde stort, saa meget des bedre. I har yel hørt paa mig idag vel, saa I erindrer, naar I kommer hjem, at det Presten talte om, var at vi skal gjøre noget for Jesus.

Men det kunde jo være, at en eller anden vilde indvende: «Du taler om Gjerning Prest; men man siger jo dog, at Gjerninger kommer af Tro. Altsaa først maa jeg tro. Saa længe jeg ikke tror, kan jeg ikke gjøre noget. Havde vi Troen, saa kom vel Gjerningerne.»

Kan jeg gjendrive denne Indvending?

Meget let.

Yi behøver ikke at lede længe i den hellige Skrift efter Bevis for, at man kan begynde med Gjerninger, saa kommer Troen siden. Det vil naturligvis sige, man har en liden Tro, nok til at gjøre Gjerningen. Men det vi tænker paa ved «Troen» — det storegjør noget for ham. 74

og indviklede med de mange Punkter — det kan komme siden.

Disse Kvinder, som gik til Graven den Søndag Morgen, troede jo netop ikke. De elskede ham, saa de vovede meget, kanske Livet; men de troede lidet. De troede ikke engang, at han skulde opstaa. Men de elskede ham, og de gjorde noget for ham.

Gjør noget for Jesus. Gjør noget for Gud. Lad det vise sig, at det virkelig er noget drivende religiøst Motiv i dit Indre.

Gjør noget. Begynd paa noget. Opofre noget.

Den Kristendom, som tror meget, men ikke gjør noget, den foragter jeg; og Gud foragter den. Men den Kristendom, som gjør noget og ofrer noget, den tager Gud ind i Himmeriges Rige.

Gjør noget for ham. ofre noget — det er ofte Veien til at tro.

Mine Tilhørere, I er saa forskjellige, Eders Livskaar saa forskjellige. Nogle rige og nogle fattige. Nogle gamle, slidte og trætte af Livets Strid, det indre Menneskegjør noget for ham.

75

kroget af Byrden, som det ydre. Nogle unge. som endda leger Livets Leg, drømmer dets fagre Drøm og smiler til Striden. Men hvor forskjellige I end er, i én Ting er I lige: der er i Hjertet —r inderst, dybest — en Trang-til Gud.

Du kan lyve den bort, du kan trænge den tilbage, den .er der, den er fastgjort ti] Menneskenes Hjertebund.

Naar en raaker til at tale det rette Ord om Gud til dig, saa blir Øiet vaadt, Hjertet aabner sig — dit Sind bevæges, fordi det religiøse er saa dybt fastgjort i et Menneskehjerte.

Kjender du denne Trang i dig, denne Længsel efter Gud, efter den levende Gud? Yel — lad den da faa Udtryk i, at du gjør noget for ham.Religion og Moral.

Mark. 7, 5—18.

Derefter spurgte Farisæerne og de Skriftlærde ham: «Hvorfor vandrer ikke dine Disciple efter de gamles Anordning, men æder Brød med utvættede Hænder?» — Men laan svarede og sagde til dem: «Rettelig har Esaias spaaet om Eder, I Øienskalke, som skrevet er: Dette Folk ærer mig med Læberne; men deres Hjerte er langt fra mig. Men de dyrker mig forgjæves, idet de lærer saadanne Lærdomme, som er Menneskers Bud.

Thi I forlader Gauls Bud og holder Menneskenes Anordning med at tvætte Kruse og Bægere, og mange andre saadanne Ting gjør I.»

Og han sagde til dem: «Smukt afskaffer 1 Guds Bud, for a-t I kan holde Eders Anordning. Thi Moses liar sagt: Ær din Fader og din Moder! og Hvo, som hauder Fader eller Moder, skal visselig dø. Men I siger: Naar nogen siger til sin Fader eller Moder: En Korban, det er, en Gave til Templet, er det, hvormed du skulde være hjulpen af mig, saa tilsteder I ham ikke ydermere at gjøre noget for sin Fader eller Moder. Og I gjør Guds Ord til intet ved Eders Anordning, som I har anordnet og mange saadanne lignende Ting gjør I.»religion og moral.

Religion og Moral er et Spørgsmaal, som meget debatteres for nærværende Tid. Og «Religion og Moral» kunde man gjerne sætte til Overskrift over dette Evangelium, som jeg-læste op idag. Det er Spørgsmaalet, som behandles.

Du maa ikke tro, at Jesus blev bebreidet, at ban var for meget religiøs. I tror kanske det? — Nei, da maa jeg sige, jeg heller tror, at Farisæerne og Theologerne bebreidede ham, at han prædikede for meget Moral.

Og det er Moralen, som Jesus fremholder idag, man kan gjerne sige: ligeoverfor Religiøsiteten, det vil sige Farisæernes Religiøsitet, som. han ikke gav meget for.

«I forlader Guds Bud,» siger han til dem. «I afskaffer Guds Bud, for at I kan holde eders religiøse Reglement.»

Jeg har atter til denne Prædiken gjennemgaaet Jesu Udtalelser, og jeg er paany bleven overrasket ved at se, i hvilken Grad hans Prædiken var Moralprædiken.

Du skal holde Budene — du skal gjøre Guds Vilje — du skal være bra helt igjennem.78

Det er det, kan fremholder, og det er det,

jeg1 vil fremholde idag-. Tænk for Ex. paa

hans Ord hos Johannes: «Den,. som har

mine Bnd og' holder dem, han er den, som

elsker mio-.» Det er, likesom det hele kom-ö ' Ö

mer an paa det. Han er ikke ræd for at prædike Moral, Jesus.

Min Tilhører, du maa blive bedre Menneske, end du er. Du maa holde Guds Bud mere end hidtil. Du maa gjøre moralsk Fremskridt. Det er moralsk Tilbagegang, Jesus bebreider Farisæerne.

Aa, hvor du passer paa, at du gaar fremad i økonomisk Henseende og med Hensyn til Kultur! Men lad mig spørge: Har du i de sidste Aar gjort noget moralsk Fremskridt? — Er der skeet noget Fremskridt med Hensyn til det, som kaldes din Karakter? Det er det Krav, Jesus sætter ind i Menneskene stærkt og dybt.

Har du gjort noget moralsk Fremskridt for Ex. i de to sidste Aar? — Muligens du ellers har gjort Fremskridt, men moralsk, med Hensyn til din Karakter?religion og moral.

Jeg kjender agtværdige Mennesker, som ellers ikke i nogen Henseende er efterladende eller vørdsløse; men med Hensyn til sin Karakter lader de det gaa sin Gang, ligesom om den var en Plante, som voxer uden Beslutninger og uden Kamp.

Men det er den ikke.

Kjamip!

Det er det, Jesus vil.

Han vil sætte et moralsk Alvor ind i Menneskene, og lian lader sig ikke narre af Religiøsitet uden Moral. I)et ser I idag.

Dn er et bra Menneske. Der er ikke mange, som kan have noget egentlig at sige paa dig — ikke meget ialfald. Hvorfor skulde vi ikke indrømme, at vi er saa bra, som vi virkelig er.

Men kjæmp for at blive bedre.

Lad dig ikke nøie med det, du er. Nei, Fremskridt — fremad! — i moralsk Henseende. Ligesom du jo ikke lader dig nøie uden at gaa fremad i andre Henseender.

Gjør noget.

Kjæmp Menneskekampen.80

Hvad er det for en Kamp — Menneske-kampen? — den Kamp, som ikke Dyrene har, som ikke Englene og Gud har, men som bare Menneskene har — hvad er det for en?

Det er Kampen mod Synden.

Jeg siger: Kjæmp den! — Gjør noget mod din Synd, at du kan gaa fremad, at du kan blive bedre. Det er det, Jesus vil dig.

Du er et bra Menneske, det er ikke min Mening at forlede dig til nogen falsk Ydmyghed. Du er et bra Menneske. Men du har én Synd. Det er den, du maa kjæmpe imod. Mange siger da kanske: «Aa var det saa vel, da var det ikke saa farligt — at have bare én Synd, én Feil.»

Ja saa?

Hvor mange Sygdomme tror du, det skal til for at dø? — En er nok. Hvormange Læk behøver en Skude for at synke, den

r

bedste, stærkeste Skude? — En er nok.

En Synd er nok til at gjøre dig til et ødelagt, fortabt Menneske. Jeg læste for en Tid siden om en større Forretningsmand, meget dygtig og begavet — anseet Kommunemandreligion og moral.

81

— flink i enhver Henseende. Men det gik aldeles ud med ham. Hans Hustru døde af Sorg, og han selv kom paa en Fattiganstalt. Hvad var Aarsagen?

Ja — han havde blot én Feil — han drak.

Hvad er din Synd, min Tilhører?

Der er kanske ingen af Eder, som har

den Synd at kjæmpe imod, som han havde;

men jeg spørger dig, hvad er din Synd? -—

Det er klart, at hvis der skal blive Alvor i

vort Forsøg paa at gjøre moralsk Fremskridt,

saa maa vi først vide, hvor vi har Kampen.

Det er uværdigt for et Menneske, som vil

være et bra Menneske, ikke at vide sin Svnd.

ø

Hvad er din? — Drik? — Forfængelighed? — Misundelse? — Sanselighed? — Ja, gaa selv videre. Hvad er din Synd?

Kjære Yen, gjør ialfald det alvorlige Skridt, at du sætter dig klart for Øie, hvad der er din Synd — den ene, som skal ødelægge dig, trods alle dine gode Egenskaber.

Et Ord her til de omvendte, til Eder, kjære Yenner, som har begyndt at fatte et nyt Sind og virkelig prøvet at gjøre det, som

Jesus siger. Du kar kanske oplevet den jublende Grlæde at have overvundet en Synd. Har du det? — Nu ja, men jeg vil sige dig en Hemmelighed, en af Syndens og Helvedes Hemmeligheder, og det er, at en Synd, som man synes, man har overvundet, og som er borte, den kan ved en forfærdelig Forvandlingens Lov komme igjen, ikke alene i en finere Skikkelse, det er jo et vel kjendt Tilfælde og forholdsvis let at forstaa, nei men i en ganske anden Skikkelse og som en ganske anden Synd. Det er som om den onde Energi i os var konstant, blot under skiftende Form. Der er intet som stærkere end det viser Nødvendig-

o

«

heden af en «Gjenfødelse».

Jeg kan ikke gaa videre ind paa dette idag. Men jeg siger til de Kristne: Vær paa din Post. Du er heftig angreben. Der speides efter din Svaghed af den, som vil ødelægge dig.

Vær paa din Post.

Stol ikke paa Følelsen. Den er herlig, den religiøse Følelse. Men stol ikke paa den.

Der er en Kristendom med megen Religiøsitet paa en vis Maade, men med liden Moral.

Gud bevare os for den. Du Husmoder sidder kanske en Søndag Formiddag i Kirken eller paa en anden Opbyggelse og er greben og nyder i din Aand Samfundet med Gud. Din religiøse Følelse vækkes. Du føler stærkt og svulmende, livor deiligt det er at give sig hen til Gud.

Saa kommer du hjem, og saa har Pigen slaaet istykker et Fad af dit nye fine Stel. Og hvad saa? — Da er hele din stærke Religiøsitet borte, og din gamle Adam hakker løs i Ubarmhjertighed.

«Den som holder mine Bud, han er den, som elsker mig.» Vær bra, vær snil mod alle. Det er det, Jesus vil.

Jeg besøgte engang i en anden Menighed en gammel syg Kvinde, som boede hos et Par Bondefolk. Yi kom til at snakke om Manden i Huset. «Han er saa bra» — sagde hun,, og jeg skjønte, at hun mente det — «han er gudfrygtig, og han beder meget, men han er saa grætten.»

Nu er det ikke noget Guds Ord, som siger: Du skal være grætten; men der er mange, som siger det modsatte.

Hold Budene, gjør Fremskridt i din Karakter. Jeg yed nok, nogle kanske vil sige: «Det er noget Smaatteri, Prest, dette som du talte om; det er jo virkelig smaa Synder.» — Ja, men vogt dig for de smaa Synder. De ødelægger store aandelige Yærdier og er ofte vanskeligere at overvinde end de store Synder.

«Det er vanskeligere at tæmme en Flue end en Løve,» sagde en Dyretæmmer engang.

Dog jeg tænker nok heller, mange siger: «Kjære Prest, det er saa, som du siger. Jeg skjønner, at om jeg end er noksaa bra, saa har jeg Fremskridt at gjøre, der er noget ondt i mig, — ja ikke saa lidet. Hvad skal jeg gjøre for at blive bedre? Jeg vil blive bedre. Hvad skal jeg gjøre for at blive mere moralsk, for at gjøre Fremskridt?

Er der nogen af eder, som spørger saa? — Ja, da kan jeg ikke tale Moral længere, da maa jeg tale Religion.

Lad os vende tilbage til Jesus.

Hvad var det, som gjorde, at Jesus var saa moralsk, saa ren og saa ædel — hvad var det?

Det var det, at han var saa enestaaende religiøs. Bet var Aarsagen.

Han elskede Faderen, saaledes som Faderen aldrig er bleven elsket, og' derfor holdt lian Budene, saaledes som Budene aldrig er bleven holdt. Han siger jo: «Den, som ikke elsker mig, holder ikke mine Ord.» Det er, som vilde han sige: «Den, som ikke elsker mig, ~kan ikke holde mine Bud.» — Det Religiøse er Aarsag — det Moralske Virkning.

Spørger du mig, min Tilhører: «Hvad skal jeg gjøre for at blive mere moralsk der, hvor jeg er svag?» — jeg siger: Bliv mere religiøs. Det er det, som fattes dig.

Jeg tror, mange af eder lider af Mangel paa Religiøsitet.

Spørger du mig: «Hvorledes skal jeg-komme til at holde hans Bud bedre?» — Jeg-svarer: «Elsk ham mere.»Tausen Det «rn Spørgsmaal.